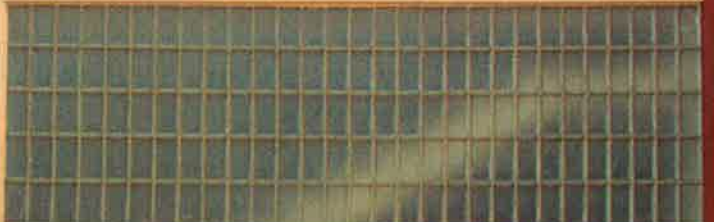
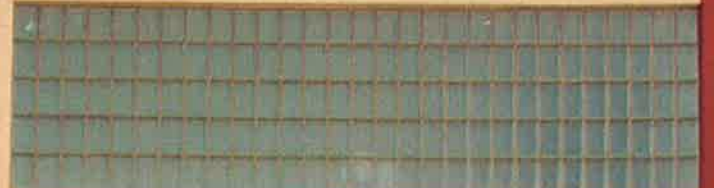
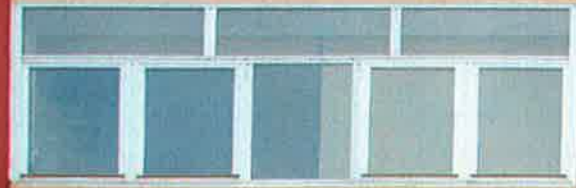

La Revista

Número 14

CEPA Enric Valor, Alzira

Desembre 2014

ENRIC
VALOR

CENTRE DE
FORMACIÓ
DE PERSONES
ADULTES

Ací estem, de nou...

Aquesta és la vostra escola

L'objecte de l'educació és formar éssers aptes per a governar-se a si mateixos, i no per a ser governats per altres.

Herbert Spencer, filòsof anglès.

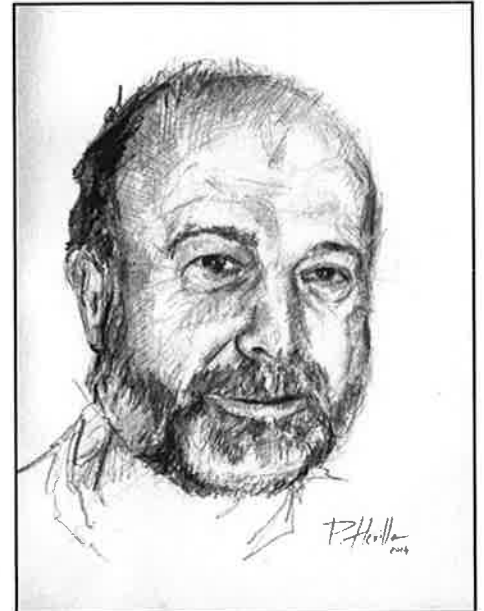
Des de la direcció de l'Escola d'Adults d'Alzira i aprofitant aquesta oportunitat que se'm brinda, des de la mirada del temps present, vull que ens acostem a una de les realitats que es viu en l'Escola d'Adults.

L'educació dels adults és fonamental en el desenvolupament dels pobles perquè els dóna la possibilitat d'integrar-los a la comunitat, d'incrementar la seua autoestima, d'obtenir un treball digne, de convertir-se en exemples a seguir per altres membres de la societat. Cal aconseguir eradicar l'analfabetisme en poc temps. El saber és una eina molt important per a poder trencar el cercle de la misèria i la desesperança. **A major educació, menys desigualtats.**

La crisi que s'està vivint a nivell mundial ha fet replantejar-se a molts la seua situació i sobretot apropar-se a l'educació. És cert que en temps de crisi les humanitats són dels camps més vilipendiats pels pressupostos estatals i municipals. No obstant això, les enquestes, els estudis i les opinions del carrer demostren que en aquests dies de crisi molts han decidit tornar a l'aules, uns per convicció, i en canvi uns altres, per obligació. Siga com siga, tots dos grups estan decidits a millorar la seua qualitat de vida des del punt de vista

professional. El perfil d'alumnes que es presenta ara és, sobretot, gent jove sense acabar estudis o gent amb estudis que en quedar-se sense treball necessiten reciclar-se. Heus ací on radica la importància de l'escola i la seua necessitat, perquè permet als mateixos culminar amb l'etapa d'aprenentatge obligatori que han de tenir per a enfrontar-se a un mercat laboral cada vegada més competitiu. Tenim horaris especials, així com condicions que fan que els adults se senten a gust i puguen completar de forma satisfactòria els seus estudis, i oferim un pla de formació integral, vetllant sempre perquè el procés educatiu tinga la qualitat suficient com per a justificar l'emissió d'un títol.

Se sol creure que una vegada que arriben als 65 o 70 anys les persones es troben en retirada de la vida. És possible que així siga per a uns, però també és cert que per a uns altres, el fet de jubilar-se és la possibilitat d'animar-se a concretar els somnis. Els avis solien repetir que mai és tard per a començar, que el saber no ocupa lloc, i tampoc ho condiciona l'edat. D'aquesta manera, hi ha adults majors que s'inscriuen i assisteixen a una gran varietat de tallers de tipus culturals, esportius, lúdics i d'oci. També estan

aquells que no han pogut estudiar i decideixen concretar-ho.

L'educació és un bé universal, un dret inalienable de tot ciutadà. Ara bé, per ser un bé no material i que no es tradueix en béns econòmics directes, l'actitud laxa dels governants, tant d'un color o un altre, és un fet evident. Tan sols cal mirar els centres escolars de diferents municipis i observar com es repeteix una constant: barracons, falta de professorat o qualitat en l'ensenyament... són uns quants dels punts d'una llarga llista que fan del nostre sistema educatiu un teixit deficitari incapaç de formar ciutadans.

La Revista

Publicació del CFPA Enric Valor d'Alzira

Directors

Isabel Andrés i Xavier Naval

Així, i exemple de l'anterior, és la NOSTRA ESCOLA, amb més d'un miler d'alumnes matriculats i amb una reubicació de les instal·lacions del centre. Trasllat, com per tots és sabut, al qual ens vam oposar per les injustificades despeses econòmiques que ha suposat el destruir la nostra escola allà on estava, a la Ronda d'Algemesí, 2, per a no se sap massa bé què, quatre anys després d'acabada l'obra. S'ha volgut llavar la cara a un edifici ja desestimat per a acollir un centre educatiu, el de Verge del Lluch, 2, amb molts problemes detectats pels usuaris i informades les administracions, tant la local, propietària de l'edifici, com l'autonòmica, a la que correspon l'ensenyament, de forma feaent..., problemes que són barreres en el procés d'aprenentatge. Encara queda molt de treball pendent per adequar el centre. Entre d'altres, el pla d'evacuació, la neteja (diària, i no tan sols de setmana en setmana de 6 a 8 h cada dimecres); l'escala d'emergència, que no arriba a la última planta; la vigilància, tant interior com exterior de l'edifici; el fibrociment que cobreix la sala de la calefacció, amb fàcil accés després de llevar la tanca exterior a tot el recinte; l'emmagatzematge de materials perillosos al soterrani obert de l'edifici; fer realitat la col·locació d'un gual a la porta principal que afavorisca una eixida ràpida en cas d'emergència així com per a l'ús dels vehicles de bombers i ambulàncies que hi puguen arribar; desaiçgues de les terrasses i teulades que van directament al carrer, i altres deficiències de menys entitat però que cal rectificar.

Ara i per a finalitzar, vull permetre'm llançar dos reptes, el primer als

nostres representants dins de les diferents administracions. Que esmiquen un canvi de la visió que transmeten als ciutadans respecte a les Escoles d'Adults. La mentalitat d'alguns segueix igual que anys enrere... quan es veia l'escola d'adults com una espècie de centre de dia on persones majors van a passar l'estona. En canvi, a l'escola acudeix gent que ve a aprendre tant en els tallers organitzats per la inestimable llavor que realitza la nostra Associació d'Alumnes Enric Valor com per a obtenir els títols dels ensenyaments reglats. Crec que no s'arriba a valorar com cal el treball que es fa en els centres educatius, no tan sols al nostre centre sinó en el sistema educatiu públic... Si l'educació pública actual, a nivell de

primària i secundària, pateix un deteriorament gradual i a l'alça, açò és encara major si mirem cap als Centres de Formació Professional i les Escoles d'Adults. Aquesta última institució, considerada per molts "la germana pobre". D'ací, el compromís que hauria de reforçar-se entre tots els agents socials i sobretot els ajuntaments i govern central per a millorar un bé que és de tots i està en constant amenaça.

I ara el segon repte... Hi ha moltes circumstàncies per les quals moltes persones es veuen impossibilitades de completar la seua educació de forma satisfactòria, succés que sol acompanyar a un sentiment de frustració i impotència. Amb el pas del temps, en canvi, pot passar que aquells impediments s'esvaïsquen, fent que renasca novament l'impuls d'aprendre. Aquesta circumstància és molt significativa i important, i per tant, fa necessaris establiments educatius enfocats íntegrament a satisfer aquesta demanda. L'escola d'adults Enric Valor així ho contempla, flexibilitzant horaris, torns de matí, vesprada i nit, entre d'altres mesures que fan possible conjugar les diferents condicions particulars, tant familiars com de treball, de cadascú.

És important deixar de costat el descoratjament i la timidesa si per alguna circumstància en particular es va deixar d'estudiar. Al contrari, s'ha de prendre la situació com un fet més que ha de ser superat, independentment de les circumstàncies que van portar a aquesta situació. L'escola d'adults Enric Valor ofereix una nova oportunitat que ha d'aprofitar-se, obtenint la satisfacció

que amb les mateixes es deixa de costat en una etapa de la vida que havia de ser superada. Animeu-vos a vindre els que esteu fora, els que esteu dins participeu en les tasques educatives i sentiu que l'escola és vostra, milloreu-la i fem de l'EPA ENRIC VALOR d'ALZIRA, un centre de referència de la Comunitat Valenciana.

Salutacions.

Isidoro Belda

Activitats del semestre

Cicle de conferències del Premis Ciutat d'Alzira

“Les plantes de les valls de la Murta i la Casella”

El passat dimarts 4 de novembre, a la Casa de la Cultura d'Alzira, el professor Gonzalo Mateo Sanz va fer una conferència sobre les plantes de la Casella i de la Murta. Doctor en ciències Biològiques, professor de Botànica en la Universitat de València i investigador, és a més redactor i editor de la revista *Flora Montibèrica*.

En la nostra població, Alzira, s'ubiquen dos dels paratges més bonics de la Comunitat Valenciana: els paratges municipals de la Murta i la Casella, on hi ha espècies vegetals originals.

Les comunitats d'organismes que hi viuen s'hauran d'adaptar als éssers vius, a un clima mediterrani, és a dir, estius calorosos i secs, hiverns suaus i tardor amb pluges (abans abundants i ara escasses).

Fa molts anys a la vall de la Murta hi havia un bosc molt frondós i poblat, diríem que s'assemblava als boscos del nord d'Europa. Hui podem trobar restes d'aquests paisatge entre els troncs dels arbres com els pins blancs o negrals envoltats per plantes enfiladisses o

lianes que recorden aquells anys. Hi havia a la Murta el freixe de flor, que hui és una espècie protegida, com ara l'arbust que dona nom a la vall: la murta. Actualment hi tenim la població més gran de pi blanc de tota la comunitat.

La vall de la Murta es troba sotmesa a condicions favorables en tindre temperatures humides per al desenvolupament de les plantes prou denses com la carrasca, la coscolla... de fulla perenne o ampla com l'arboçer, el llorer, lianes com la mare-selva, la sarsa, l'esparreguera; a més del cepell, l'argelaga, els petorrets (o cepells), el til·ler, el vesc... que han arribat a l'actualitat prou minvats.

La Casella, igual que la Murta, ha estat molt castigada per l'home, els incendis i les condicions climatològiques. És un terreny més arenós. Les plantes que s'hi troben són, per exemple:

- “la llengua de bou” de fulles alternes i flors blaves, les seues propietats s'empren per fer baixar la tensió sanguínia, antiinflamatori, intestinal, tònic estomacal;
- “coroneta de frare”: habita en matolls secs i arrosellats, amb corfa de color terrós, fulles alternes i consistència rígida, flors blaves agrupades (en forma de rosetó);
- “lletsó de cingle” que es pot trobar en murs, voreres de camins; les fulles són de contorn oval, les seues propietats són diürètiques i refrescants, etc.

Cal destacar també les plantes aromàtiques com el romer, el tímó, el fenoll, el til·ler... que són digestives en tisana i que podem trobar en matolls.

Llentiscler o mata

Arboçer amb fruits madurs

L'home, amb les seues tales forestals en desmesura, ha transformat el bosc. Les repoblacions forestals actualment es fan amb carrasca. Abans s'utilitzava més el pi blanc perquè creixia més ràpid, però facilitava, en canvi, l'extensió dels incendis, i per això ha estat repetidament criticat. Malgrat tot, el pi té un paper important al proporcionar ombra i humitat, cosa que afavoreix el creixement de les carrasques i aquestes al mateix temps protegeixen les plantes més menudes.

Les sequeres de l'estiu limiten el desenvolupament de les plantes i afavoreixen els incendis. Les plantes estan adaptades al terreny, tenen en les fulles i les arrels reserves d'aigua per a la seua supervivència. Tenen gran capacitat de regenerar-se, per tant les actuacions per a protegir la flora i el seuen torn són molt positives.

Tot el món hem de tenir cura i protegir les nostres muntanyes.

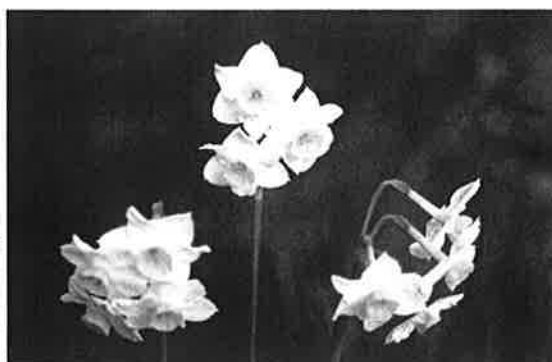
Rosa Maria Campos i Cots
Elemental matí

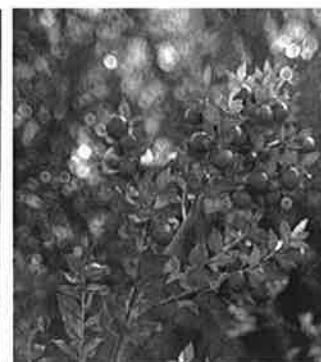
Argelaga

Murta

Nadaletes

Galzeran o brusc

Una eixida a la Murta

Dimarts passat, 25 de novembre, un grup d'alumnes de l'escola d'adults d'Alzira (on nosaltres estudiem valencià) anàrem a la Murta. Estava previst que ploquera, però al final ens va eixir un bon dia.

Es tracta d'un paratge molt bonic i molt verd; amb multitud d'espècies vegetals: arbocers, pins, carrasques, lledoners, murta, llentiscle, margalló, llorer, romer, bruc o cepell, esparreguera, argelaga, brusc o galzeran, argelaga, nadaleta, coscoll...

L'eixida fou molt interessant perquè, a més de la vegetació, el guia, Pedro Benedito, al qual donem les gràcies des d'ací, ens va contar la història de la zona i del seu monestir. A més, una companya de la meua classe va portar un llibre molt curiós anomenat *Flora de la vall de la Murta*, on hi havia explicades i fotografiades totes les plantes de les valls de la Murta i de la Casella.

Resumint: jo vull tornar a la Murta!

Irene García López
Valencià Elemental

Cicle de conferències del Premis Ciutat d'Alzira

“100 anys de la guerra que va canviar el món”

El professor Pedro Ruiz-Castell del Departament d'Història de la Ciència i Documentació de la Universitat de València va explicar que la Gran Guerra, a més de ser un conflicte d'efectes devastadors amb deu milions de morts, es convertí en una oportunitat per a les investigacions científiques i tecnològiques.

La conferència es va desenvolupar en cinc apartats nous a l'hora d'abordar l'estudi de la Primera Guerra Mundial: la importància de la tecnologia per a guanyar la guerra, importància de la informació, la guerra química, la medicina i la cirurgia i la qüestió de gènere.

Per primera vegada la coordinació i relació entre les indústries, els científics i

el governs es mostraren com a determinants en el desenvolupament dels avanços científics. Això demostra que la inversió en la recerca científica dóna fruits que fan avançar les societats. Els països que inverteixen en investigació, ciència i tecnologia són els que es mostren com a capdavanters en el desenvolupament econòmic i social.

La Primera Guerra Mundial fue un conflicto armado a escala mundial desarrollado entre 1914 y 1918 originado en Europa. Fue el conflicto más sangriento de la historia hasta ese momento. Dentro de la diversidad de causas que la generaron, de rivalidades políticas y económicas entre países europeos, tiene un lugar principal la ambición de las potencias imperialistas por controlar las mejores colonias del planeta. Deseaban poseer las ricas fuentes de materias primas y buenos mercados para vender sus manufacturas.

El desencadenante fue el asesinato del príncipe heredero del imperio Aus-

tro-Húngaro y su esposa mientras visitaban Sarajevo, capital de Bosnia.

Fue la primera *guerra total*, por eso conocida como Gran Guerra y también conocida como “la guerra química”. Durante la Primera Guerra Mundial se desarrollan todo tipo de armas: granadas, obuses, carros de combate, aeronaves, aparatos diversos (de radiotelefonía, médicos, dispositivos de detección de movimientos, como el sónar...), gases venenosos... y todos estos avances se utilizaron con fines bélicos. Es curioso saber que algunos de estos científicos ganarían premios Nobel en años posteriores.

Los gases utilizados iban desde el gas lacrimógeno a agentes impactantes como el gas mostaza y agentes letales como el fosgeno. Esto aterrorizaba a muchos soldados a la hora de combatir.

La capacidad letal del gas era limitada: solo el 3% de las muertes en combate fueron debidas al gas. La proporción no letal fue más alta, pero llegó a ser un factor más

temido por su impacto psicológico que por su poder mortal.

En esta guerra se combatió por tierra, mar y aire. En tierra, las ametralladoras causaban muertos en masa; por mar los barcos de guerra y los submarinos hundían los mercantes enemigos, y por aire los aviones por primera vez en la historia bombardeaban incesantemente posiciones comprometidas. Además la aviación tuvo mucha importancia por su impacto psicológico tanto entre los combatientes como en la población civil. También se usó un nuevo artillero, el zepelín, para reconocer territorio enemigo y también para lanzar bombas sobre las ciudades.

Otro tema que trató Pedro Ruiz en esta conferencia fue el de la importancia del trabajo de las mujeres, que fueron reclutadas para todo tipo de actividades: científicas e investigadoras, enfermeras, médicos, ingenieras, maestras, obreras en el campo y en las fábricas... lo cual supuso un reconocimiento del esfuerzo de las mujeres y al mismo tiempo una oportunidad para su emancipación.

Marcel González
(Accés a la Universitat)

Cicle de conferències del Premis Ciutat d'Alzira

“La fixació de la normativa lèxica del valencià”

El passat dijous 30 d'octubre de 2014, a la Casa de la Cultura d'Alzira, dins del marc del cicle de conferències de la setmana cultural de l'editorial Bromera, es va oferir una xarrada molt interessant sobre “La fixació de la normativa lèxica del valencià”. Es va dur a terme per dos grans entesos de la matèria.

En primer lloc va començar la conferència Josep Lacreu, que és l'actual cap de la Unitat de Recursos Lingüísticotècnics de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL).

En segon lloc va intervenir Jordi Colomina, llicenciat i catedràtic en Filologia Catalana i doctor en Filologia, i membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Al mateix temps és coordinador de l'elaboració del *Diccionari normatiu valencià (2014)*. Per tant dos personalitats que coneixen molt bé la nostra llengua.

Com en totes les llengües, el valencià també té una normativa per a poder mantindre una riquesa i un ordre i és elaborat per les autoritats lingüístiques. Aquesta tasca és seriosa, necessària i continua, és clar, amb polèmica.

Després de dotze anys la AVL ha aportat el nou Diccionari Normatiu Valencià, que hui podem consultar en internet i en unos mesos, més o menys a meitat del proper any 2015, tindrem a les llibreries. Podrem veure quines són les innovacions, ja que les llengües incorporen nous mots, ja que, sempre dins de la legalitat

fixada per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Cada mes s'afegeixen noves paraules, que, segons es deia a la conferència, eren prou.

Cal recordar que, des de l'inici de les normes de Castelló el 26 de novembre de 1976, es fa un reconeixement a l'Institut d'Estudis Catalans. Recordem que l'Institut va publicar el seu primer diccionari l'any 1932. Diccionari General de la Llengua Catalana. El primer valencià de l'Institut d'Estudis Catalans va ser Manuel Sanchis Guarner, que s'hi incorporà en 1961.

A banda del que hem comentat, caldria afegir que en 1998 va ser

constituïda l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) on es gestiona la normativa lingüística (paraules, sintaxi, lèxic...) i que la normativa que s'elabora és d'aplicació obligatòria a totes les institucions valencianes.

Dins de la normativa estan els arcaïsmes (*aur, fembra...*) neologismes (*fútbol, entonces, tablet*), dialectismes (*tomato, quereguilles...*) estàndard que són les paraules o mots utilitzades pels mitjans de comunicació i

així captar l'atenció del públic televisiu, per exemple (*barro, vivenda...*) antigalles, que són les paraules dels nostres majors que es perden, i a més i a més, com els cultismes, tecnicismes, estrangerismes, vulgarismes, les expressions col·loquials (*aixina, vore, bonico...*).

Ara l'AVL ha recollit en aquests anys més mots en un nou diccionari, de manera que la nostra llengua s'enriqueix amb el pas del temps, sense deixar de perdre la seua puresa.

Una vegada dit tot açò ens queda una tasca molt important a tots els valencians, tant als majors com als jòvens: estimar-la. Com?, vos preguntareu. Sent responsables cadascú, fent l'esforç: llegint, parlant valencià al treball, i a l'escola, a la universitat, comprant, etc. sempre sense perdre l'essència i així ajudar a la seua supervivència.

Perquè finalment no oblidem que la llengua és part important de la nostra identitat.

Rosa Mari Campos i Cots
Valencià Elemental Matí

Viatge al Canadà

Ha sigut el viatge més llarg organitzat per l'escola, dos setmanes, en dues parts molt diferenciades. Una primera setmana en la costa est, centrada en visites a les ciutats més importants (Toronto, Ottawa, Quebec, Montreal), amb escapades a llocs emblemàtics (Cascades del Niàgara, les 1000 illes, Mont Tremblant). I una segona part en la zona oest, en la costa de l'Oceà Pacífic, amb estada en la moderna ciutat de Vancouver i visita als parcs naturals de Banff i Jasper.

El Canadà és el segon estat més gran del món, per darrere de Rússia. Només cal pensar que d'una costa a l'altra hi ha quatre hores de diferència. Té una extensió com 20 vegades Espanya aproximadament. A pesar de ser un país tan gran, sols hi viuen 34 milions de persones, 4 habitants per km², una de les densitats de població més baixes del món; Espanya, per exemple, té 90 habitants per km².

Políticament el país és una unió d'antigues colònies pertanyents a França i al Regne Unit, per la qual cosa tant el francès com l'anglès són llengües oficials al Canadà.

Si alguna cosa caracteritza Canadà és la naturalesa. Allí tot és grandíols: boscos immensos, rius enormes, que semblen mars, i una gran varietat d'animals en estat salvatge (óssos, cabres, cérvols...). Els parcs naturals tenen unes dimensions espectaculars; el parc de Banff té 6.600 km² (el parc de Sierra Nevada, el més gran d'Espanya, té 859 km²), per la qual cosa són zones amb un clima especial i una gran biodiversitat. Sense dubte Canadà és el destí més apropiat per als turistes amants de la natura i de l'aventura. Tota una experiència!

SOMNIS DE CANADÀ

No, no podia ser un altre
Ni tan diferent el país,
On nosaltres aterràrem:
Una gran colla d'amics.
I per l'ullet de l'avió
Milers d'abres ens
Contemplen, des de
La vostra talaia
Per centenars ens veuen.
El verd és meravella,
Sobre el blau reflexeix,
Sonen pertot els ocells
I la gent ho contempla.
L'escola a Canadà
Aquest viatge ha anat,
Un bon record hem dut
I millor l'hem deixat.

De tot hem vist per allà;
A la tercera del somnis:
Magnífics animals
I arbres fantàstics
Allí esperem tornar,
Almenys ho espere jo.
Que bonic és viatjar
Pertot arreu el món.
Allí la vida t'omple els ulls
La fantàstica verdor
D'immensos boscos
Sempre farcits i en flor,
I quan no, ho fa la blavor
De milions de llacs
Que et van sorgint
Per moments a cada pas.

Selene

AIR CANADA

With the gentle breeze
blowing us to
a beautiful garden
called Canada.
A very big country,
a magnificent dream
the green summer,
cold water, warm sunshine
and Spanish people.
Great happiness and fun
daring smiles
visions of blue
unforgettable memories
of permanent hope.

Selene
Summer 2014

TALLER DE TEATRE DE L'ESCOLA D'ADULTS

El taller de teatre de l'escola d'adults és un projecte autodidacte, un espai en què tots aprenem de tots. És un exercici de superació personal i de treball en equip que ajuda a expressar la creativitat que cada persona porta al seu interior.

El taller de teatre és cultura, perquè coneixem autors molt diversos i les seues obres. L'autoestima augmenta al veure que som capaços de descobrir capacitats que portem a dins. Desenvolupem la imaginació, la comprensió i la motivació. És una classe plena de vitalitat, humor i companyerisme.

Si vols passar-t'ho bé i traure l'art que portes dins, APUNTA'T! Ens falten artistes! No t'ho penses més!

Anècdotes de les nostres vides (Neo I)

ROSA (ALEGRÍA)
NAVARRO

Jo sempre he tingut por de pujar en avió i un dia es presenta l'ocasió de fer un viatge de vacances i havia d'anar a Mallorca. Pugí a l'avió i no em va fer gens de por i va ser un viatge meravellós, tant que ara mateix tornaria a anar sense pensar-m'ho.

Quan em vaig casar sempre que feia paella m'eixia una piràmide de tant d'arròs com posava, però ara tant els meus fills com els meus néts diuen que no troben cap paella com la meua, de bona que m'ix.

JOSÉ ROSELL

Tenia jo uns catorze anys quan, un dia anant en carro, el cavall es va rebolicar i jo me'n vaig anar carro avall, amb tan mala sort que la roda d'aquest, que era de ferro, me va passar per damunt. Vaig estar a punt de morir-me, però ací em tenen, gràcies a Déu.

Temps després me'n vaig anar a fer la mili a Menorca, a un poble que es diu Maó i, en tornar, vaig entrar a treballar a Avidesa, on vaig estar de maquinista 35 anys fent la "tarta de whisky" que va guanyar la medalla d'or.

PEDRO PÉREZ

A mi em tocà anar a fer la mili a Carabanchel, Madrid, i van ser molts mesos, quasi catorze. Al quarter me posaren de cambrer per al coronel. Un dia vaig entrar a la presó per a donar-los de menjar i beguda, però també els vaig

entrar alcohol. El capità em va descobrir i em va arrestar tot un mes sense poder vindre a València.

TONIQUÍN PÉREZ

Quan jo tenia set anys ma mare va caure mala i vaig haver de fer-me càrrec dels meus germans menuts, de mon pare i de ma mare. El primer dia que vaig començar

a fer el dinar va i se'm cremà tot. Estava preparant els ingredients de l'arròs al forn en una olla i no se va poder salvar res, estava tot cremat. La forneta va aplegar a casa per a emportar-se la cassola al forn i se'n va anar amb les mans buides. Ma mare volia agarrar-me i cantar-me les quaranta, però mon pare va dir que dinariem qualsevol cosa.

En aquell temps cuinàvem amb foc de carbó i serradura i jo no ho tenia controlat. I vaig pagar la *novatà*. Però des d'aquell dia ja no se m'ha cremat mai res més.

Taller de Patchwork

Els tallers de Patchwork consisteixen en una forma d'artesanía tèxtil realitzada a base de vistosos retalls, que últimament s'està posant molt de moda. En els tallers s'aprén a realitzar esta manualitat creativa on cada alumna confecciona allò que més li agrada: cobertors, camisetes, bosses de mà, necessers, tovalles, etc., donant-li un toc

personal, amb la qual cosa s'aconsegueixen unes creacions originals i úniques. Esta classe d'activitat és molt creativa alhora que serveix d'ajuda emocional, ja que assistir a les classes permet desconnectar de la rutina de cada dia i canviar d'ambient.

Paloma Piqueres
Professora de
Patchwork

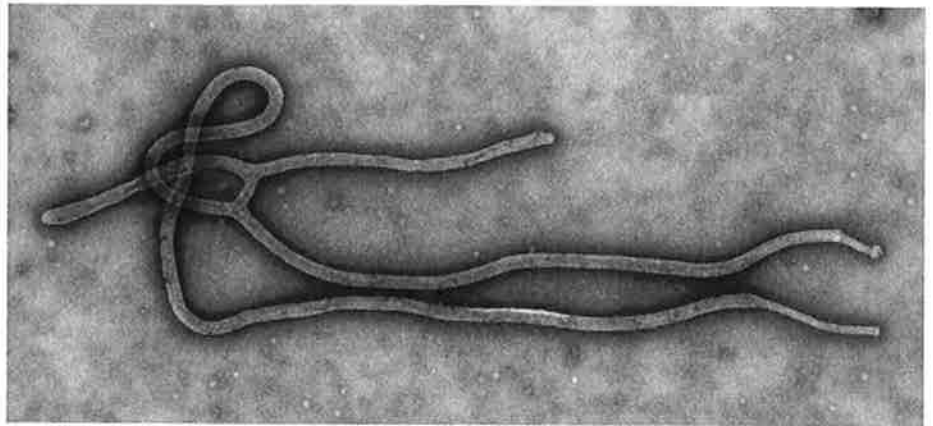
Enfermedad por el virus del Ébola

La enfermedad no es solamente un hecho biológico sino que también tiene una dimensión social. Los determinantes de la salud son un conjunto de factores personales, sociales, económicos y ambientales que determinan el estado de salud de los individuos o poblaciones.

(Glosario, OMS, 1998)

Con el término Determinantes Sociales de la Salud (DSS) nos referimos a todas aquellas condiciones en las que viven las personas, así como las experiencias sociales a las que se someten y que influyen en su salud. Incluyen tanto factores conductuales (actividad física, alimentación, consumo de tabaco y alcohol) como el entorno físico o psicosocial (condiciones de vida y de trabajo). Del mismo modo, estas condiciones están interconectadas entre sí e influidas por características más estructurales como las políticas sociales, la distribución de la riqueza, las relaciones de poder o los recursos de la sociedad.

La crisis del virus del Ébola está ligada al fenómeno de la globalización y es la última de una serie de crisis sanitarias como la gripe aviar, la crisis de las vacas locas, o el Síndrome Respiratorio Agudo (SRS). Vivir en un

Micrografía electrónica del virus del Ébola.

mundo sin fronteras tiene grandes ventajas para la civilización humana pero también permite que crucen las fronteras, con más facilidad que nunca antes, los problemas ambientales y las enfermedades.

Como señala el economista y Premio Nobel, Joseph Stiglitz, “esta crisis también nos recuerda la importancia que tienen el gobierno y la sociedad civil. No nos dirigimos hacia al sector privado para controlar la propagación de una enfermedad como el Ébola. En cambio, sí nos dirigimos hacia las instituciones como por ejemplo, los Centros para el Control y Prevención de Enfermedades (CDC) en Estados Unidos, la Organización Mundial de la Salud (OMS), los Ministerios de Sanidad y las ONGs como Médicos sin Fronteras”. Estas crisis ponen de actualidad la necesidad de contar con unos Servicios de Salud

Pública, rápidos y eficaces, capaces de enfrentar estos retos.

La enfermedad por el virus del Ébola (EVE) o fiebre hemorrágica del Ébola (FHE), también conocida como enfermedad del Ébola o simplemente como ébola, es una enfermedad grave, con frecuencia letal, causada en el ser humano por el virus del Ébola.

La enfermedad aparece normalmente en brotes en las regiones tropicales del África subsahariana. Es una enfermedad relativamente nueva. El primer brote documentado de ébola ocurrió en 1976 simultáneamente en Zaire y Sudán (zonas que hoy pertenecen a la República Democrática del Congo). El brote actual es el más virulento hasta la fecha. La OMS distingue dos categorías de países afectados en el brote epidémico de África Occidental en función de la

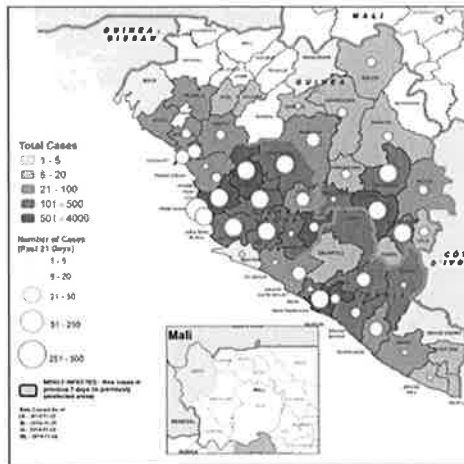

Mapa de 21 de noviembre de 2014, ECDC

intensidad de la transmisión: los países con transmisión extendida e intensa (Guinea Conakry, Sierra Leona y Liberia) y los países con uno o más casos iniciales o con una transmisión localizada (EEUU y España). Una de las razones por las que la enfermedad se extendió tan rápidamente en Liberia y Sierra Leona es que ambos son países asolados por la guerra, donde una gran proporción de la población está desnutrida y el sistema de atención de la salud se ha visto devastado.

Se considera que los murciélagos comedores de la fruta son posiblemente los huéspedes naturales del virus del Ébola en África. Solo viven en África. Los murciélagos en España son insectívoros. Por ello, la distribución geográfica de los Ebolavirus puede coincidir inicialmente con la de dichos murciélagos.

El virus del Ébola se introdujo en la población humana a consecuencia de un contacto estrecho con la sangre, secreciones, órganos u otros líquidos corporales de animales mamíferos infectados. En África se han comprobado casos de infección asociados a la manipulación de primates no humanos (chimpancés, gorilas, y monos).

Mapa de la OMS actualizado a 23 de noviembre 2014

Posteriormente, el virus se propagó en la comunidad humana mediante la transmisión de persona a persona, debido al contacto estrecho con la sangre, secreciones, órganos u otros líquidos corporales de personas infectadas. Las ceremonias de inhumación en las cuales los integrantes del cortejo fúnebre tienen contacto directo con el cadáver también pueden desempeñar una función significativa en la transmisión.

Normalmente los síntomas comienzan entre 2 y 21 días después de la exposición al virus. Puede presentarse bruscamente con fiebre, dolor de garganta, dolores musculares, y dolor de cabeza. Por lo general, siguen náuseas, vómitos, y diarrea, junto con fallo

hepático renal. En ese momento, algunos pacientes empiezan a sufrir complicaciones hemorrágicas. La tasa de mortalidad de la enfermedad es elevada: con una frecuencia de fallecimientos de entre el 50% y el 90% de los infectados por el virus.

No se dispone de un tratamiento específico; los esfuerzos realizados para ayudar a los pacientes infectados consisten en administrarles bien sales de rehidratación oral (agua con azúcar y sal) o fluidos intravenosos.

Por otra parte, en lo que se refiere al desarrollo de vacunas, ámbito en el cual el sector privado farmacéutico sí desempeña un papel esencial, citando de nuevo a Joseph Stiglitz, “dicho sector tiene pocos incentivos para dedicar recursos a las enfermedades que afligen a los pobres del mundo o a los países sin recursos. Sólo cuando los países desarrollados se ven amenazados existe un impulso suficiente para invertir en vacunas para hacer frente a enfermedades como el ébola”. En la actualidad, no existe ninguna vacuna para esta enfermedad, aunque se están desarrollando diversas líneas de investigación.

Para más información

Información general sobre el brote de enfermedad por el virus Ébola: preguntas más frecuentes. (20 de octubre de 2014). Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

<https://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/ebola/infCiudadanos.htm>

Santiago Pastor Vicente
Médico Especialista en Medicina Preventiva y Salud Pública

EL MURO DE BERLÍN, FRONTERA DE LA VERGÜENZA

Veinticinco años de su caída
(1989-2014)

Tras la Segunda Guerra Mundial (1939-45), Alemania fue dividida. La historia de esta división comenzó el 7 de mayo de 1945. Pocos días antes, el 30 de abril, se había suicidado Hitler, Alemania había sido ocupada por los aliados y el ejército nazi se había rendido. El país quedó dividido en cuatro partes, que correspondían a las fuerzas aliadas que ocuparon las diferentes zonas: británica, francesa, estadounidense y soviética. Por decisión conjunta de los vencedores, Berlín, ciudad situada en la zona soviética, también fue dividida.

Años más tarde comenzaron las tensiones políticas entre los tres ocupantes occidentales —Francia, Inglaterra, EEUU— y la URSS, lo que provocó el nacimiento en 1949 de dos estados alemanes distintos y hostiles entre sí. Por un lado, la República Federal Alemana (RFA) de ideología capitalista y con capital en Bonn; por otra, la República Democrática (RDA), comunista, con capital en Berlín.

La creciente emigración de los habitantes de la zona del este, controlada por la URSS, a la zona oeste capitalista (unos 2.500.000 alemanes entre 1952 y 1961) provocó que el 13 de agosto de

1961 los soviéticos comenzaran a levantar un muro. Este muro infranqueable, de 144 km de largo, 3,7 m de alto, y con 260 torres de vigilancia, venía a sustituir a las anteriores alambradas de espino que dividían la ciudad. A pesar de ello, se produjeron 57 fugas con éxito, pero en el intento murieron más de 200 personas. Curiosamente, la compañía estatal de basura de la RDA que se hacía cargo de los residuos occidentales y única relación existente entre el Berlín este y el oeste, fue también uno de los medios utilizados para las fugas clandestinas.

Este muro, símbolo de la “guerra fría” entre dos bloques, el capitalista y el comunista, no solo separó a cientos de familias alemanas durante varias décadas, sino que abrió una brecha muy profunda en Europa y en el mundo.

Su caída el 9 de noviembre de 1989, significó el inicio de la caída del comunismo y del fin de la guerra fría. Un año después, el 2 de octubre de 1990, se unieron las dos alemanias que habían estado divididas durante casi 50 años. Aquella noche de 1989, grupos de espontáneos arremetieron contra el muro con martillos y cinceles. Las nue-

vas generaciones de alemanes han podido comprobar, que años después de la reunificación, Alemania se ha consolidado como la tercera potencia económica mundial tras EEUU y Japón.

Inma Peris

La estabilidad inestable del mundo actual

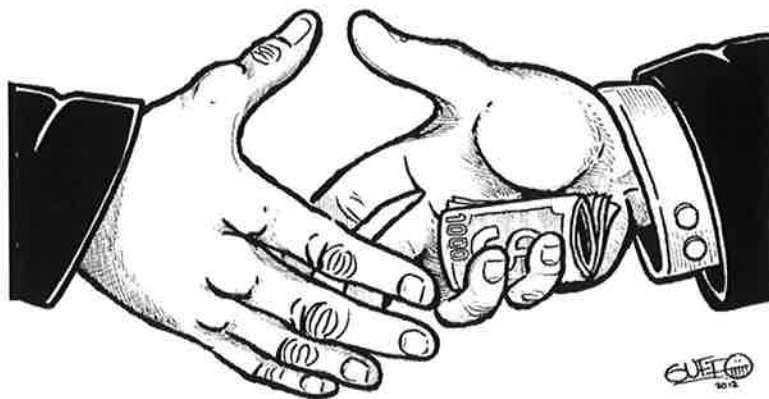
¿Existe o ha existido una sociedad justa? Los grandes eruditos de la antigua Grecia ya escribieron sobre ello. Al ser absorbidos por el Imperio Romano este legado quedó en el olvido hasta la aparición de la escuela de traductores de Toledo en la que comenzaron a recuperarse obras de las más diversas ramas del saber, traducidas tanto al latín como al árabe. En lo referente al buen gobierno y economía, uno de los mayores sabios del siglo XIV, de origen sevillano, Ibn Jaldun, describía lo siguiente en uno de sus manuscritos en 1375 i que bien se puede trasladar a nuestro tiempo:

“Al principio de la constitución de un nuevo estado los impuestos son bajos y los ciudadanos se dedican a sus actividades de buen grado, esta situación se mantiene cuando el gobierno actúa con sentido común y prudencia. Con el paso del tiempo el gasto del estado aumenta, ello lleva consigo un incremento de los impuestos lo que hace que caigan directamente sobre el pueblo. Los ingresos obtenidos por una actividad van disminuyendo progresivamente desapareciendo el beneficio de los trabajadores y pequeños empresarios que se dedican a esta actividad. Entonces estas personas comparan lo que les cuesta realizar esta actividad, las cargas que tienen que soportar y el beneficio, llegando a la conclusión que lo mejor es dejar de realizar la actividad (desaparición de la empresa) esto hace que el estado deje de recaudar por esta actividad económica, entonces deciden

aumentar las cargas fiscales repercutiendo directamente sobre las clases sociales bajas y medias creando malestar social y deteniendo el progreso del país pues no es ni útil ni rentable económicamente realizar una actividad, esto perjudica al que ha provocado esta catástrofe: el estado.”

Lograr un satisfactorio desarrollo de una nación consiste en disminuir los impuestos a las personas que trabajan para que se dediquen a producir, penalizar fiscalmente la especulación y obligar a los ricos a ser solidarios con la sociedad y colaborar en su justa medida pagando impuestos.

Nuestra sociedad actual está basada en el bienestar de unos pocos a costa de la precariedad de la inmensa mayoría de los ciudadanos.

La economía está basada en la especulación de los mercados sin ningún tipo de escrúpulos, se provocan guerras para explotar los recursos de los países afectados, detrás de cada guerra hay intereses económicos: El coltán en el Congo, petróleo en Nigeria, Siria y Palestina, litio en Afganistan, agua en Líbano y México son algunas de las materias primas explotadas por los

poderes económicos a cambio de armas para sostener las guerras y conflictos locales.

El racismo, la corrupción, los intereses mezquinos de unos pocos y algunos medios de comunicación parciales y manipulados hacen que exista un gran descontento en nuestra sociedad en la que una mayoría de ciudadanos decide **no votar a nadie**. Unos se excusan que el mal viene impuesto desde el Fondo Monetario Internacional, otros que hemos vivido por encima de nuestras posibilidades, pero lo cierto es que parte de nuestros políticos durante décadas se han dedicado a echarse las culpas unos a otros de los males y desgracias del país. Ni los unos eran tan buenos ni los otros eran tan malos, cuando algún político intentaba que se aprobara alguna ley que

beneficiara al pueblo llano salían inmediatamente otros sin escrúpulos desacreditándolo e impidiendo que esta ley saliese adelante.

Un grave error es no mirar los errores del pasado, corregirlos y procurar que no vuelvan a pasar, gobernar con sentido común y cambiar la mentalidad de los políticos de que **no son superiores que están al servicio de los ciudadanos (los que les han votado y los que no)**, que han sido elegidos por parte del pueblo para gobernar, gestionar nuestros impuestos y mejorar el bienestar social de la mayoría de los ciudadanos, no la de unos pocos (bancos, multinacionales, grandes fortunas, etc). No valen políticos prepotentes, con acciones chulescas “O estás conmigo o estás

Tres poesías *Patrick Martineau*

COBARDE

Lamentamos la suspensión del vuelo que no llegará al verano de tu vida, lamentamos que tu vida no sea un verano, lamentamos que no sepas volar, aunque lo lamentamos poco. Nos da igual que tu vuelo se escurra entre los accidentes de la Navidad, que tus alas sirvan para taparte el sol, que tu cara envenene su reflejo en el ascensor, que renunciaras a facturar tu equipaje de ida.

TERROR

Noche relámpago cuna vacía, pasos. Pasos sobre pasos, microondas, harta. Ronquidos de fondo, urgencias, sola.

ETÉREO

La botella que tiene agua no tiene vino, la niña que tiene trenzas no tiene viento. El viento se mueve porque hay trenzas de niñas que sueltan su pelo.

La estabilidad inestable...

contra mi partido y mi persona". Con estos gestos democráticos lo que consiguen es empequeñecerse. Lo que distingue a una verdadera democracia de un régimen dictatorial es que los ciudadanos tienen la potestad de expresar libremente sus ideas con respeto a todos los que no piensan igual. Es de sentido común que si un partido presenta un programa electoral, que la gente al leerlo está de acuerdo y lo vota se deje pasar un tiempo prudencial y al ver que no son honestos con el programa y no cumplen nada de lo que dicen se les invite a rectificar o a irse del gobierno. Esto no pasa, se aferran a sus escaños y a sus elevados sueldos mientras el país sumido en una crisis con grandes recortes en Sanidad, educación, ayudas sociales, con desahucios, paro, corrupción, muchas leyes

inservibles (somos uno de los países del mundo con más leyes) la mayoría de ellas para una sociedad moderna son injustas porque protegen a los grandes corruptos y sólo condenan al personaje tipificado

como el robagallinas. ¿Es una Utopía pensar que puede existir una sociedad más justa? En donde no existan los grandes desequilibrios entre ricos y pobres y seamos todos más solidarios y no juzguemos a los demás por su condición, religión, raza y sexo...

No debemos olvidar que no existe la inmortalidad...vivimos para morir (Tenemos que ser conscientes que la muerte existe). **Solo se nos recordara por nuestras acciones...**

Nuga Idriss M.H.

Traductora de manuscritos medievales. Profesora de idiomas.

Poesies

ALGUNS FILLS

QUÈ ÉS LA VIDA?, em pregunte
Quan em pose jo a pensar.
La vida és una mentida,
I sols per a fer-nos mal.

Quan són xicotets els fills
I no volen estudiar,
T'entra tanta depressió
Que et passes el dia plorant.

Després ve l'adolescència
Ja no cal ni què pensar,
Espere que passen els dies
Fent front al que vindrà.

Ja els tens a tots criats
De casa se n'han anat,
Però tots els seus problemes
A casa te'ls van portant.

Tu ja no saps ni què fer,
Només vols que descansar...
I ells viure el dia a dia...
Demanant sense parar.

Quan s'acabaran els problemes?
El dia que plegue les mans!
I què diran els meus fills?
Que solia renegar...

A mi m'agrada viure,
És el més gran que hi ha,
I no estar sempre pensant
En el dia de demà.

Per això vos dic ací
Que vull deixar de plorar
I anar de festa en festa
Que la vida s'està acabant!

HOMBRES

TODAVÍA QUEDAN HOMBRES
que no respetan a las mujeres,
que las tratan como esclavas
que no pueden defenderse.

Después de ser maltratadas
sienten que no valen nada,
a falta de mucho cariño
y con miedo en las espaldas.

¿Por qué queréis eliminarnos?
El sexo no cambia nada.
somos, además de madres,
esposas que mucho trabajan.

Por eso os digo, HOMBRES:
respetad a las mujeres
y veréis con qué cariño
os aman y os dan placeres.

Estos dies he pujat a la Murta...

Estos dies he pujat a la Murta, i m'he sentit trist, de vore una incomptable quantitat de motes blanques, pertot arreu, vora els murtons, romers, cascalls, argelagues o margallons.

Doncs he trobat la Murta trista, com si esperara la gran pluja que la netege i arrastre les motes blanques, que nosaltres amb desídia hem deixat per tot arreu, a la font, a la creu, al Pas del Pobre, al Tallat Roig, al Cavall Bernat, a l'Orella o al lloc més amagat d'allà dalt del mes alt penya-segat. Fins allí estan les motes blanques. Que de què parle?

Dels Kleenex, que vam comprar empaquetats, i després a la Murta, sense pensar que és pública, que és nostra, deixem escampats.

Tot ho veig com una mesquina metàfora de la realitat quotidiana. Perquè, tant és pública la Murta com tot allò que, sent públic, passa a ser privat, i què fem?

Així mateix no podem oblidar que encara els manca als que vindran, el futur per vindre. Per tant aquest espai cal deixar-lo verd, tan ver com a nosaltres ens el deixaren, perquè si no ho fem així des-

dibuixarem aquest espai íntim i màgic. Ells, els que encara han de vindre, ens faran responsables i ens maleiran.

Verd, tan verd com els nostres avantpassats a nos-

altres ens el deixaren, no desdibuixem aquest espai íntim i màgic.

Joan Repullés
Valencià Elemental

Qüestions de protocol

Els vestits d'etiqueta

És un tipus de vestuari que s'usa en determinats actes socials i cerimònies molt formals i solemnes.

El frac

És un vestit que està reservat per a la nit i per a ocasions molt formals, per la qual cosa es converteix en el vestit de màxima etiqueta. En ortodòxia pura, només és admissible en llocs tancats, i es veu quasi exclusivament en actes acadèmics. Per exemple, en els sopars de gala oferts per part de S. M. el Rei en el Palau Reial als caps d'estat, quan visiten oficialment el nostre país.

Està compost per una jaqueta negra amb botonadura simple o creuada que és curta per davant i llarga per darrere, amb els faldons posteriors en bec. La camisa és blanca, amb pit emmidonat i coll pujat, els punys es tanquen amb botons de puny (*gemelos* en castellà, *cufflinks* en anglés). La corbata ha de ser de llaç i blanca, i açò és important perquè és el símbol d'aquest vestit i així és com es denomina en la majoria de les invitacions, corbata blanca (*white tie*, als Estats

Units). No obstant açò, es pot utilitzar corbata negra durant el dia.

El jupetí del frac és ajustat, d'una fila o creuat, de color blanc, encara que pot ser negre para determinades cerimònies com els actes acadèmics. Els pantalons són negres llisos, amb una tira lateral del mateix color, més brillant. Les sabates són negres, de xarol, de sola molt fina i amb cordons, i els calcetins de fil o seda, també negres. Es pot acompanyar, de la manera més correcta, amb guants blancs i barret de copa.

El jaqueté

Es va començar a utilitzar en la cort britànica el segle passat, per a muntar a cavall. És una peça utilitzada durant el dia. I es pot dir que la frontera horària estaria entorn a les 19:00 hores. Existeixen dues varietats, el de color negre, i el gris, però el primer és el més cerimoniós. La jaqueta té la part davantera més curta i corbada, acabada en faldó per darrere; la forma de passar-la és amb un doble botó a manera dels que hi ha als punys, i units per una cadeneta curta.

El jupetí pot ser gris perla, beix o negre (per a actes fúnebres), d'una fila o creuat. La camisa serà sempre blanca i amb el coll dur. La corbata és d'un to gris platejat, amb nus normal i pot estar rematada amb una agulla amb cap de perla. Els pantalons són grisos de ratlles fines verticals, negres i grises, sense volta i les sabates negres de pell, sense dibuixos i amb cordons. Els calcetins, de fil o seda, negres.

Els accessoris tradicionals, que avui dia ja no s'usen, eren el barret de copa o cistella, un bastó i els guants a joc.

L'esmòking

És el vestit de cerimònia més usat a les nits. El seu origen es remunta a quan els cavallers anglesos el van començar a utilitzar per a fumar (*to smoke*), també anomenat *dinner jacket* o *black tie*; a Estats Units es coneix com *tuxedo* pel Tuxedo Parck, que era un club novaiorqués on es va usar per primera vegada.

La jaqueta és negra i de botonadura senzilla, amb les solapes en punta o amb coll sense osca folrat amb un teixit de seda o setí que fa que aquesta peça es distingisca clarament. Les jaquetes blanques són més pròpies de latituds caloroses i a voltes no es consideren de bon gust.

Pot portar jupetí negre, i si no, s'acompanya d'un faixí, col·locant els seus plecs cap amunt, ja que originalment amagaven una petita butxaca. Si la jaqueta fóra creuada no caldrà usar ni faixí ni jupetí, perquè la cintura ja estaria coberta. La camisa més clàssica és de color blanc i pot portar unes llonzes als dos costats de la botonadura, i els punys es tanquen amb els botons de puny, que han de ser dobles. El corbatí ha de ser negre.

Els pantalons són de color negre, qualsevol que siga el color de la jaqueta i sense volta, normalment porta una cinta en els costats. Les sabates han de

ser negres i de xarol, o molt brillants, i poden ser una mica més escotats de l'habitual. Poden ser mocassins, amb una sivella o llaç en l'empenya i també s'admeten els de cordons. Els mitjons seran negres de fil o seda. Important és assenyalar que aquesta és una peça que no és correcte utilitzar en les bodes, ja que el vestit apropiat és el jaqué.

Etiqueta femenina

L'abillament d'etiqueta de la dona es basa simplement en l'ús de vestits de tall clàssic, amb els teixits enriquits al màxim, coberts a voltes amb pedreria, longitud perllongada fins als peus i a voltes amb escots de gran amplitud. L'etiqueta de la dona es correspon amb la de l'home en què quan s'indica en una invitació "corbata blanca" (frac), la dona haurà de portar un "vestit de nit" o vestit llarg. El

vestit de còctel és més curt, arriba fins al genoll i se sol confeccionar amb teles nobles i lleugeres com ara seda, velluts, setí o llana poc pesada. A voltes, pot portar brodats adorns delicats i moltes vegades deixa descoberts els braços i els muscles. És apropiat per a actes diürns o de mitja vesprada, però resultaria bastant informal en un sopar.

Amb vestit llarg, encara que les cames estiguen cobertes, la dona ha de portar calces. Amb qualsevol classe d'etiqueta la bossa de la dona no serà de pell sinó d'un teixit, carei o metall. És molt excepcional veure un vestit d'etiqueta femenina amb pantalons o faldilla curta. Per a assistir a cerimònies religioses, els vestits amb escot i sense mànegues es cobriran amb un xal o escarpí.

C & C

Col·laboreu amb el

Mercat solidari

Escola d'adults Enric Valor d'Alzira

L'escola ha posat en marxa un projecte per a recaptar fons que es destinaran a una ONG d'ajuda a les persones amb més necessitats. Des de desembre del 2014 fins a febrer del 2015 recollirem aquells articles que no vos siguen d'utilitat (roba, llibres, joguets, bijuteria, aparells electrònics...) i els posarem a la venda en el nostre *Mercat solidari* per a replegar fons que donarem a l'organització humanitària que es decidirà oportunament. Poseu-vos en contacte amb Cristina Peláez o amb el professor del vostre curs. Ajudeu-nos a ajudar.

És per una bona causa.

Dia sense IVA? Nosaltres no som tontos!!!

Una reflexió sobre la importància dels percentatges,
i en general de les matemàtiques, en la nostra vida quotidiana

Últimament es repeteixen les campanyes publicitàries amb el reclam del "dia sense IVA". Ací teniu dos exemples de empreses multinacionals molt conegudes. En el cas de Media Markt la publicitat es més agressiva, fins i tot arriba a explicitar que ens estalviarem el -21% de IVA* (com veieu, en els dos anuncis apareix un asterisc (*) per a explicar l'oferta, però ho fan en un raconet i amb lletra minúscula, perquè ningú ho puga llegir. Si no s'explicara l'oferta, podríem denunciar les empreses per publicitat enganyosa. Intenteu trobar-ho, com si fóra Wally!!!

Aquest tipus d'oferta es dirigeix generalment a materials audiovisuals o informàtics, de preus prou elevats, on una xicoteta variació en el percentatge de descompte representa una quantitat d'euros prou significativa. Però, ens faran una rebaixa del 21% del preu que indique el producte que volem comprar?

Posem un exemple. Hem vist en el catàleg d'ofertes una TV de nova generació, amb un preu de venda al públic (PVP) de 800€. Si ens feren un descompte del 21% (percentatge d'impost actual de l'IVA), voldria dir que en un producte de PVP 100€ pagaríem 79€ i ens descomptarien 21€, i per tant, de 1€ pagaríem 0,79€ i ens descomptarien 0,21€. En el cas de la TV, pagaríem $800 \cdot 0,79 = 632€$ i el descompte seria de $800 \cdot 0,21€ = 168€$. Amb aquest descompte mental, anem a la cua per a pagar, esperem una estoneta, i quan arribem a la caixa ens trobem amb la sorpresa que la caixera ens reclama 661,20€, que són 29,20€ més del que havíem calculat pagar. A continuació tenim la típica discussió amb la caixera,

que segurament ens remetrà a la caixa central, ja que no sap explicar-nos per què el preu de la TV no és el que esperàvem. Ens preguntem: el preu que indica el terminal de la caixa és el correcte o no?

El PVP inclou el preu de venda (PV) més l'impost de l'IVA del 21%. És a dir, el PVP s'obté sumant al preu de venda PV el 21% d'IVA. Amb notació matemàtica seria: $PVP = PV + 21\% \text{ de PV}$; $PVP = PV + 0,21 \cdot PV$; en resum $PVP = 1,21 \cdot PV$, (és a dir, per cada 1€ de PV nosaltres estem pagant realment 1,21€, 1€ per a l'empresa i 0,21€ per a Hisenda). Per tant, si el PVP d'un producte fóra 100€, seria $100 = 1,21 \cdot PV$, i si calculem el preu de venda $PV = 100/1,21 = 82,6446$, és a dir, de 100€ de PVP pagaríem aproximadament 82,65€ com a PV, i ens descomptarien 17,35€ per l'IVA. Per tant, si l'empresa vol recuperar el preu de venda PV, cal fer un descompte sobre el PVP del 17,35% en lloc del 21%, com malintencionadament indica la publicitat, i que

ens ha fet pensar per un moment que l'oferta era un bon negoci.

En l'exemple inicial, si la TV té un preu PVP de 800€, ens descomptaran un 17,35%, és a dir, de 1€ ens descomptaran 0,1735 i pagarem 0,8265€. Per tant, la caixera, ens cobrarà $800 \cdot 0,8265 = 661,2€$ com a preu rebaixat de l'oferta, en lloc dels 632€ que esperàvem. De "dia sense IVA -21% d'IVA*" res, que nosaltres sí que no som tontos!!!

Notes

En els (*) dels anuncis analitzats indica:

Media Markt

Descuento equivalente al importe del IVA aplicable a cada producto. Todos los productos incluyen IVA. Ejemplo para un producto de PVP 500€: el IVA aplicable a dicho producto es de 86,78€

Carrefour

El importe del cupón descuento es equivalente al importe del IVA aplicable a cada producto. Ejemplo para un producto de PVP 100€ el IVA aplicable a dicho producto es de 17,35€. La devolución de los productos comprados en esta oferta implica la obligación de la devolución del descuento obtenido.

Almenys Carrefour dóna el descompte correcte, si és que el trobes en l'anunci, però sense més explicació que ho ratifique. Però en el cas de Media Markt, després de llegir les seues explicacions encara no està del tot clar si ens descompten el 21% o què. Ens posen l'exemple d'un producte de PVP 500€ i diu que l'IVA aplicable és de 86,78?! No voldran que continuem fent càlculs matemàtics? Pareix que en aquesta empresa sí que hi ha algú que està molt tonto!!!

Carlos García Miralles

Alzira,
14 de novembre de
2014

Honorable President de la Generalitat Valenciana, Alberto Fabra,

Amb tota la humilitat m'adrece a vosté, per a mostrar-li el meu rebuig a la tasca que el seu partit i vosté mateix estant emprenent en l'educació, la cultura i la qüestió lingüística.

A hores d'ara, vostés han trencat la il·lusió que teníem una gran quantitat de valencians quan a la transició i als anys huitanta el poble buscà la cultura i el valencià.

Però estem en democràcia, diuen, i vostés van guanyar unes eleccions; doncs en eixe punt es trenca l'encant i la il·lusió de poder ser poble sense cap mena de por.

Vostés han posat en el joc polític l'educació, la cultura i la qüestió lingüística, els tres pilars fonamentals que poden, d'alguna manera, tornar-nos la dignitat com a poble. Han sigut capaços de dividir els valencians per a guanyar unes eleccions, amb una insídia tan gran, que crec que quan es facen una fotografia eixiran guapos però cap avall.

Però, fixe's, no em preocupen vosté ni els seus jocs d'escacs al saló, la qüestió és més important i vostés ho saben. El problema és què preferix el poble: ífalles i bunyols, futbol i paella... o l'educació, la cultura i la llengua?

A més crec que estes eleccions vinents vostés continuaran pel mateix camí. Tan sols li demane, per favor, que no inaugure cap "Canal Nueve", perquè això sí que seria un gran tsunami per als valencians.

*El saluda ben atentament i amb respecte,
Un ciutadà valencià,*

Joan Repullés (Base matí)

Etiquetes!

L'altre dia anava jo a assentar-me en un banc del parc i de sobte dic:

–No fotes! Una etiqueta! Diu: "Açò val 3643 €".

I pense: "Deu ser per assentar-se? No ho crec!". Ja assegut em fixe en una palmera i resulta que tenia una altra etiqueta: "Açò ens costa tindre net el parc". I quan agafe el cotxe, una altra etiqueta, pintada al paviment: "Açò val 9840€ d'asfaltar". Mare de Déu, i el meu cotxe perdent oli!

A la vesprada em trobe una paperera i una altra etiqueta: "Açò val 615€, cuida-la!". I jo que pense: "Però ací

què passa? M'he tornat boig?". Em recolze en una farola per a recuperar-me i... recollons! Una altra etiqueta: "Esta farola val 3540€". I jo queixant-me que no arribe a fi de mes... si m'entren ganes de fer donacions i col·laborar amb l'ajuntament per a pagar tot el mobiliari urbà.

I ja, la repera, quan em dispose a tirar el fem per la nit, al contenidor, una altra etiqueta! Em pegue a la cara i dic:

–No, no és un somni, és real: estic a Alzira!

Tremolant estic d'impaciència perquè vinga gener i les rebaixes!

Postres de Nadal

pels alumnes de Neolectors 2-

TRONCO DE NAVIDAD

Para el relleno:

1 bote de mermelada de naranja (también se puede hacer con fresas)
450 g de chocolate sin leche
300 g de nata líquida

Preparación:

Se corta el bizcocho en dos o tres partes. Rellenamos con la mermelada de naranja.

Derretimos el chocolate en el microondas y le añadimos nata al chocolate caliente.

Decoramos el bizcocho con el chocolate y la nata. Lo metemos en el frigorífico hasta la hora de servir.

Per a la pasta:

2 gots d'aiguarent
2 gots d'oli
2 gots de sucre
½ got de mistela i de farina

Es couen els moniatos i a continuació es pelen. Amb el sucre, la canella, l'aigua i la llima es fa un almívar i s'afeg als moniatos. Es deixa coure tot uns minuts i es deixa refredar.

Per a la pasta dels pastissets heu de barrejar tot els ingredients fins que prenga cos i es puga estirar. A continuació farem unes boles amb la pasta, les aplanarem, les farcirem amb el moniato i les plegarem. Per damunt espolsarem el sucre i la canella. Finalment es posa al forn a 180 °C.

ROLLO DE CALABAZA

Ingredientes:

1kg de calabaza
Limón rayado
6 huevos
Azúcar quemado para el molde
Bote de leche condensada desnatada

Preparación:

Se pone a hervir la calabaza y una vez hervida se escurre en el colador.

Se unta el molde con el azúcar quemado.

Se levantan las claras a punto de nieve.

Se mezcla todo y se pone al horno a 180 °C al baño María.

Se pincha con un palito para comprobar si está en su punto (el palito debe salir limpio).

ROLLETS AMB SUCRE CREMAT

Ingredients:

Un ou
La mesura de la corfa de l'ou d'oli i la mateixa de llet
Una cullereta de rent i la farina que admeta.

Preparació:

Es pasten els ingredients i es fan els rollets. Es frigen amb molta quantitat d'oli. A continuació es passen per sucre cremat, que haurem fet en una paelleta al foc. Bon profit!

BIZCOCHO DE NARANJA

Ingredientes:

Una naranja
¼ de azúcar
3 huevos
1 vaso pequeño de aceite
1 sobre de levadura Royal

Preparación:

Se tritura una naranja con piel, pero se elimina la piel blanca. A continuación se añaden el resto de los ingredientes y se introduce en el horno a 180 °C, durante media hora. Cuando se enfríe lo cortaremos en dos o tres partes y ya lo podemos rellenar.

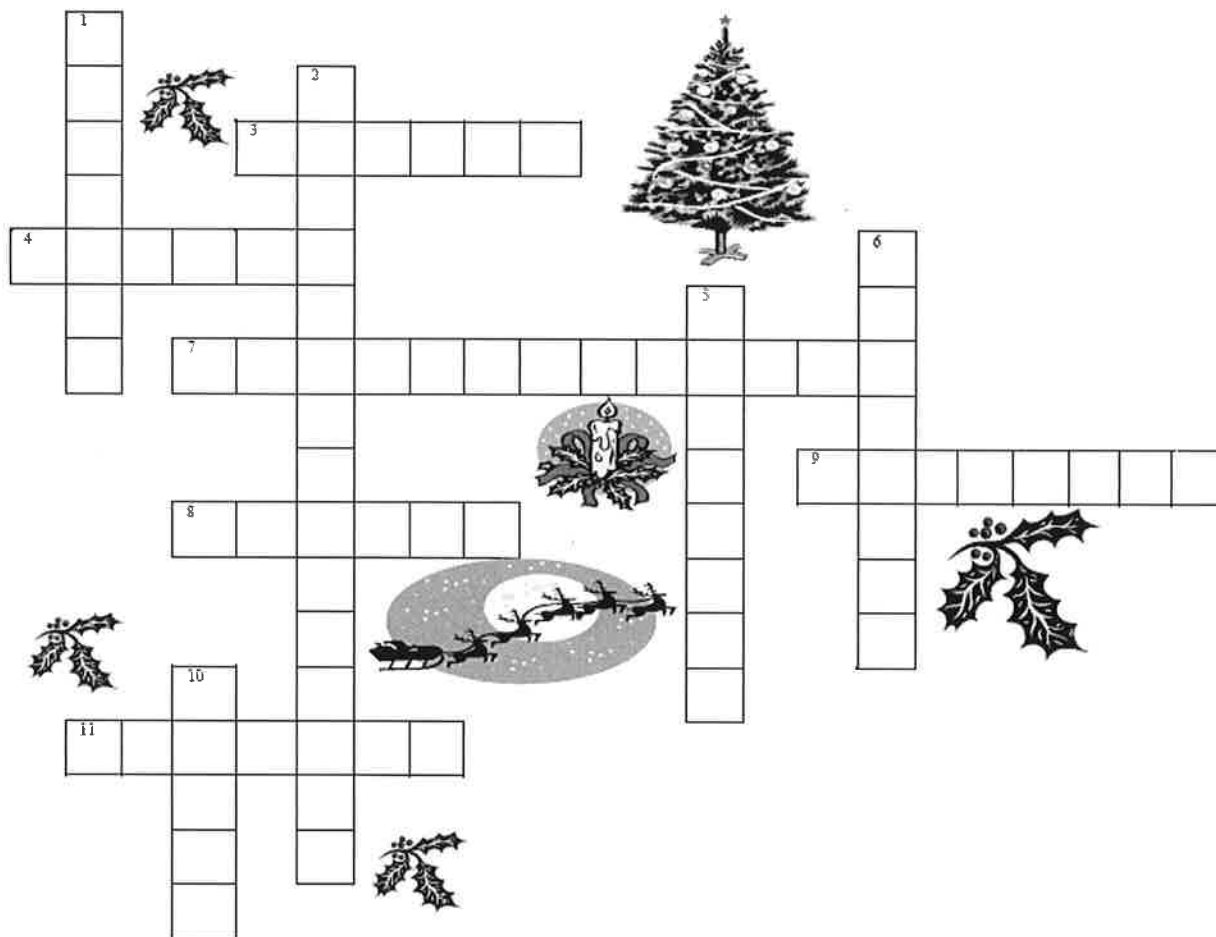
PASTISSETS DE MONIATO

Ingredients:

Per a la confitura:
2 quilos de moniato
1 llima rallada
Canella
Aigua

A Christmas crossword

- 1 You light them when it is dark
 2 He brings you presents on the night of Christmas Eve.
 3 A ball you hang on the Christmas tree.
 4 Santa Claus travels in one.
 5 You hang them over the fire place and Santa puts presents in them.
 6 You receive them on Christmas day.
 7 You put your presents under this in your house.
 8 You eat it on Christmas day.
 9 Santa's magic animals.
 10 A Christmas plant that you hang on your door
 11 A cold and white person you make in the winter

KEY: 1. Candles 2. Father Christmas 3. Bauble 4. Sleigh 5. Stocking 6. Presents 7. Christmas tree 8. Turkey 9. Reindeer
 10. Holly 11. Snowman

La Contra

Increïble, però mentida

Noves iniciatives intel·ligents a Alzira

Un col·laborador de LA REVISTA ha aconseguit en exclusiva un document confidencial que, pel que sembla, podria desvetlar (presumptament) els futurs plans urbanístics de l'Ajuntament de la ciutat. El paper, sense firmar i arrugat dins d'una paperera que va buidar Pepi l'agranadora, repassa algunes actuacions passades i futures de la ciutat, en algun cas amb anotacions al marge. Este és un extracte del document en qüestió:

- *polígono industrial del Pla* (nota : "traer industrias")
- *urbanización de Tulell* ("poner alguna finca")
- *centro comercial Vilella* ("???")
- *universidad de los amigos*
- *tamborrada nacional* ("éxito memorable: hacer muchas")
- *hacer la escuela de adultos*
- *destruir la escuela de adultos* ("con un par")
- *hacer otra escuela de adultos* ("cansinos, de verdad, oye")
- *helipuerto de la Garrofera* ("pedir consejo a don Carlos F. ¿Teléfono de Aranjuez?")
- *puerto fluvial en Barralbet* ("¿Calatrava? No sé...")
- *campo de golf en la Murta*
- *Circuito de carreras* ("Inviabile por ahora. Tranquilizar a Aspar")
- *Estación de AVE Ribera Alta*
- *Stargate en la Casella* ("¿O mejor un ascensor orbital? Consultarlo con Toharia")

Si la informació és certa, estem d'enhorabona. Alzira s'acostarà al nivell d'intel·ligència de la Sevilla de l'Expo92 o de Saragossa 2008. Per a seguir, de lluny, l'exemple incomparable del nostre cap i casal. Que pa què estan els diners, xe? Sí o no?

La neteja del centre, en vies de solució

L'alcaldeessa d'Alzira, Elena Bastidas, va comunicar a Ràdio Alzira l'altre dia, a hora d'esmorzar, que els problemes de neteja de l'EPA Enric Valor se solucionaran en qüestió de dies. Després de negociar amb diversos fabricants de cel·lulosa, l'ajuntament de la ciutat intel·ligent ha arribat a un acord amb una importat marca per a subministrar cinc bolquers per setmana i alumne a tots aquells que ho sol·liciten.

Els bolquers seran de Dodot (per als qui es caguen en tot!). Als alumnes de Ioga o Pilates els reservaran els models Dodot Activity Senior, perquè no tinguen lamentables "escapes" en classe. En la il·lustració veiem un alumne de ioga practicant en casa i mostrant la seua

felicitat per no haver d'anar a pixar en uns vàters bruts i pudents. L'alcaldeessa Bastidas no ha dit quan estaran a punt els "paquets", però ningú dubta que serà en breu, perquè, com és ben sabut, la senyora alcaldessa no diu res que no siga veritat.

Que tens gossara d'abaixar-te els pantalons? Que fa tant de fred en l'aula que no goses apartar-te de l'estufa? O és que no vols entrar en un vàter gorrino que no netegen en tota la setmana? Cap problema! Ara, amb Dodot Senior, t'ho emportes tot a casa, i ben calentet!

Escola d'adults
Preu
1.000.000€
En aquesta escola arrasada
aprenem més de mil persones:
no ens van ni escoltar.
La vam defensar, pel bé de tots

ELLS SÓN ELS RESPONSABLES Ajuntament d'Altea

